

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи,

доцент

Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 30 ” 08 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)

з вивчення навчальної дисципліни

«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 222 Медицина
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології „29” серпня 2024 року (протокол №1).

Завідувач кафедри, д.мед.н., професор Олег БОДНАР

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю „30” серпня 2024 року (протокол № 2).

Голова предметної методичної комісії, д.мед.н., професор Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ

Чернівці - 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Пенішкевич Ярослав Іванович – професор кафедри, доктор медичних наук, професор yarypen@bsmu.edu.ua ; Карлійчук Марина Аксентіївна – професор кафедри, доктор медичних наук, доцент karliichuk.maryna@bsmu.edu.ua Кучук Олег Петрович – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент kuchuk.oleg@bsmu.edu.ua Сикирицька Тетяна Богданівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент tatyana.sikiricka@bsmu.edu.ua Козарійчук Наталя Ярославівна - доцент кафедри, доктор філософії kozariichuk@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/dityachoyi-hirurgiyi-ta-otolaringologiyi/
Веб-сайт кафедри	oko.bsmu.edu.ua
E-mail	ophthalmology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	0672095258

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	8
Практичні заняття	32
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Офтальмологія – галузь медичних знань, наука про орган зору, захворювання органа зору та його придатків, методи діагностики, лікування патології ока.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
анатомія та фізіологія людини	інфекційні хвороби
медична і біологічна фізика	внутрішня медицина
гістологія	епідеміологія
патологічна фізіологія	онкологія
мікробіологія з основами імунології	професійні хвороби

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни – оволодіння етико-деонтологічними основами охорони зору людей різного віку на основі вивчення вікової анатомії, фізіології органу зору, етіології, патогенезу захворювань, класифікацій, особливостей клінічної картини, опанування студентами необхідних знань та вмінь, дій, цільових завдань, навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни відповідно до ОПП.

6.2. Завдання: закладення теоретичних основ офтальмології як науки (термінологія, методи дослідження, загальні клінічні симптоми основних захворювань ока, принципи діагностики та лікування, профілактики захворюваності) та відпрацювання практичних навичок з дослідження, з методів надання невідкладної допомоги.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

7.2. загальні:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

ПРН	Спеціальні (фахові, предметні) результати навчання
ПРН 4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (часткова або повна втрата зору); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (блефарит, глаукома, кон'юнктивіт, стороннє тіло органу зору, травми органу зору, ретинопатії, екзофтальм).
ПРН 5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (коагулограма, загальний аналіз крові, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, ліпіди та ліпопротеїни крові та їх фракції), враховуючи вік пацієнта.
ПРН 6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (блефарит, глаукома, кон'юнктивіт, стороннє тіло органу зору, травми органу зору, ретинопатії, екзофтальм).
ПРН 7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи

	обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (коагулограма, загальний аналіз крові, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, ліпіди та ліпопротеїни крові та їх фракцій) пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (блефарит, глаукома, кон'юнктивіт, стороннє тіло органу зору, травми органу зору, ретинопатії, екзофтальм).
ПРН 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (блефарит, глаукома, кон'юнктивіт, стороннє тіло органу зору, травми органу зору, ретинопатії, екзофтальм), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН 17	Виконувати медичні маніпуляції (вимірювати артеріальний тиск, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, в т.ч. у польових умовах, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати: загальні питання організації офтальмологічної допомоги; причини розвитку патологічних процесів; особливості клінічної симптоматики основних захворювань орган зору; тактику невідкладної допомоги та сучасні принципи лікування хворих з різною патологією.

8.1. Уміти:

поставити попередній діагноз поширених очних захворювань та пошкоджень; надати першу лікарську допомогу; прийняти рішення щодо наступної лікарської допомоги; висвітлити зв'язок патологічного процесу в організмі хворого із захворюванням зору, визначити і надати лікарські рекомендації; на основі знання епідеміології, ролі факторів зовнішнього середовища, генетичних і соціальних факторів, сучасних досягнень офтальмології вміти проводити профілактичні заходи щодо запобігання виникнення епідеміологічних спалахів, пошкоджень органу зору і розвитку тяжкої форми інвалідності - сліпоті.

8.2. Демонструвати:

- здатність встановити попередній діагноз;
- здатність провести стандартне офтальмологічне обстеження;
- здатність надати невідкладну допомогу.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Офтальмологія», який складається з трьох змістових модулів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.

Змістовий модуль 1.

Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.

Тема 1. Анатомо-топографічні особливості органа зору. Зорова сенсорна система (зоровий аналізатор, його головні та допоміжні структури). Головні структури (світлосприймаючий та аналізуючий апарат, фоторецептори та нейрони сетчатки, зорові нерви, зовнішні коленчаті тіла, зорові зони кори, формування зорового образу). Допоміжні структури (окоруховий апарат та світлопровідний апарат).

Очне яблуко, його зовнішня капсула – склера, рогівка. Особливості будови рогівки, її іннервація, живлення, функції (світлозаломна і захисна). Судинна оболонка та три її відділи: райдужна, війкове тіло, хоріоїдея. Райдужка, її будова, функції, кровопостачання, іннервація. Війкове (циліарне) тіло, циліарні відростки, будова та функції (утворення внутрішньоочної рідини). Акомодаційний м'яз, його особливості та іннервація. Хоріоїдея, її будова і взаємодія з сітківкою. Дві системи кровопостачання судинної оболонки, їх роль у виникненні і поширенні запальних процесів.

Сітківка, її зорово-нервові елементи (колбочки та палички). Жовта пляма, особливості її будови. Зоровий акт. Теорія зору. Основні елементи зорового акту: світловідчуття, периферичний зір, форменний зір, бінокулярний зір.

Зоровий нерв як продовження внутрішнього шару сітківки, частковий перехрест (хіазма) зорових нервів, зоровий тракт, підкіркові зорові центри, зорові центри кори головного мозку. Вміст очного яблука та камери ока. Кришталік, функції (світлозаломна і акомодаційна), особливості його будови, живлення. Цинова зв'язка (війковий пояс). Склисте тіло. Передня камера, її вміст. Внутрішньоочна рідина, її склад та роль у внутрішньоочному обміні. Кут передньої камери (райдужно-рогівковий), фонтанові простори. Шлемів канал (венозний синус склери). Задня камера. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини. Вплив центральної нервової системи через вазомоторний і трофічний апарати на внутрішньоочний обмін.

Очна ямка, стінки орбіти. Отвори очної ямки: зоровий отвір (зоровий нерв, очна артерія), верхня орбітальна щілина (окоруховий нерв, відвідний нерв, блокоподібний нерв, перша гілка трійчастого нерва), нижня очноямкова щілина. Відношення орбіти до додаткових пазух носа і порожнини черепа. Вміст орбіти: орбітальна клітковина, нерви, циліарний вузол, окорухові м'язи, місце їхнього початку і прикріплення, іннервації, функції. Тенонова капсула, теноновий простір, їхнє значення. Тарзоорбітальна фасція, її значення.

Тема 2. Методи дослідження переднього відділу ока (зовнішній огляд, бокове фокальне освітлення, біомікроскопія). Офтальмоскопія. Зовнішній огляд. Виворіт верхньої повіки. Бокове освітлення. Будова щілинної лампи. Принципи біомікроскопії. Дослідження структур ока у прохідному світлі. Види офтальмоскопії. Відмінності прямої й непрямої офтальмоскопії. Структури очного дна.

Тема 3. Гострота та поле зору. Бінокулярний зір. Кольоро- та світлосприйняття. Дослідження центрального зору. Гострота зору, одиниця її виміру, кут зору. Величина мінімального кута зору. Принцип побудови таблиць для вимірювання гостроти зору. Визначення гостроти зору за допомогою таблиць. Роль оптичної системи ока.

Дослідження кольорового зору. Колір і його основні ознаки. Умови, необхідні для розпізнавання кольорів. Трихроматизм нормального людського ока. Дихроматизм. Пояснення помилок, допущених дихроматом. Діагностика кольоросліпоты. Поліхроматичні таблиці.

Дослідження периферичного зору – поля зору. Нормальні межі поля зору, фізіологічна скотома. Способи визначення поля зору: контрольний, периметрія, кампіметрія. Концентричне звуження поля зору. Сектороподібні дефекти, половинне випадіння поля зору обох очей (геміанопсія), обмежені дефекти в полі зору (скотома). Види скотом (центральна, периферичні, відносні, абсолютні, негативна, позитивна).

Дослідження сутінкового зору. Поріг розпізнавання і поріг подразнення, їхня несталість. Адаптація. Теорія подвійності зору. Адаптаційні криві. Гемералопія. Методи виявлення гемералопії. Феномен Пуркин'є і метод С.В. Кравкова. Гемералопія симптоматична і есенціальна, їхній зв'язок з загальним станом організму, професійними і побутовими умовами.

Тема 4. Рефракція та акомодация. Оптична система очей, її складові частини. Одиниця виміру рефракції – діоптрія. Поняття про фізичну рефракцію ока і вікова динаміка її розвитку. Об'єктивні і суб'єктивні методи визначення клінічної рефракції. Залежність клінічної рефракції від заломленої сили оптичних середовищ та довжини вісі ока. Характеристика клінічної рефракції та її різновиди: еметропія, міопія, гіперметропія. Астигматизм. Методи дослідження. Поняття про співрозмірну і неспіврозмірну клінічну рефракцію (еметропія, аметропія, анізометропія). Вікова характеристика та питома вага різних видів рефракції. Еметропія, її клінічна характеристика, поширення, методи визначення. Гіперметропія (далекозорість). Вікова динаміка, поширення. Особливості оптичної корекції гіперметропії. Міопія (короткозорість). Характеристика, вікова динаміка і поширення. Вроджена і прогресуюча короткозорість. Зміни в оболонках ока під час прогресуючої короткозорості. Патогенез, класифікація, роль несприятливих факторів. Принципи медикаментозного та хірургічного лікування. Профілактика. Оптимальна окулярна корекція, контактна корекція, рефракційна хірургія за допомогою ексимерного лазеру.

Астигматизм. Характеристика, поширення, вікова динаміка. Види астигматизму, методи його визначення. Особливості скелець, що застосовуються для корекції астигматизму. Контактні лінзи.

Акомодация. Конвергенція та її роль при акомодации. Довжина та об'єм акомодации. Зміни акомодации, пов'язані з віком. Спазм і параліч акомодации, їх причини. Діагностика спазмів акомодации та їх профілактика. Зорова втома (астенопія) і методи її лікування. Пресбіопія (віковий, старечий зір) та її корекція залежно від вихідної клінічної рефракції та віку. Гігієна зорової роботи в дитячому та похилому віці.

Тема 5. Патологія м'язового апарату ока. Косоокість. Схема роботи око рухових м'язів. Фіксаційні та фузійні рухи очей. Зміни окорухового апарату, які найчастіше трапляються. Розлад глибинного (бінокулярного) зору. Уявна та прихована косоокість. Співдружнтя і паралітична косоокість. Принципи лікування співдружньої та паралітичної косоокості. Профілактика косоокості. Ністагм, причини виникнення, принципи лікування.

Змістовий модуль 2.

Запальні та дистрофічні захворювання ока.

Тема 6. Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви та орбіти. Блефарити, ячмінь, халязіон, абсцес, флегмона повіки. Ураження нервово-м'язового апарату повік. Птоз, лагофталм. Природжені аномалії (колобома повік, анкілоблефарон, заворот, виворіт повік, епікантус, птоз). Захворювання повік, спричинені демодекозом (особливості клінічної картини, діагностика, лікування та профілактика). Новоутворення повік (доброякісні, злоякісні). Показання до хірургічного лікування, кріодеструкції, променевої терапії, діатермокоагуляції та хіміотерапії.

Вроджені аномалії слізної залози. Дакріoadеніт. Етіологія, клініка, методи діагностики, перебіг, ускладнення. Принципи лікування. Синдром Сьєгрена ("сухого" ока синдром під час ураження слізних та інших екзокринних залоз). Патогенез, стадії клінічного перебігу, наслідки. Методи діагностики та терапії. Роль лікаря загального профілю у своєчасній діагностиці і комплексному лікуванні синдрому Сьєгрена. Новоутворення слізної залози (аденокарцинома). Клініка, перебіг, методи діагностики, лікування, прогноз.

Вроджені і набуті зміни слъзовідвідних шляхів. Відсутність або дислокація слізних точок, звуження або облітерація слізних каналців, дивертикули слізного мішка, стеноз слізнососового каналу. Методи діагностики, принципи і термін оперативного лікування.

Дакріоцистит новонароджених. Клінічні ознаки, причини і час появи. Методи діагностики та лікування, можливі ускладнення. Дакріоцистит хронічний. Клініка, причини, перебіг, ускладнення. Методи оперативного лікування. Профілактика. Дакріоцистит гострий (флегмона слізного мішка). Клініка, перебіг, наслідки. Принципи лікування і профілактики.

Кон'юнктивіти. Гострий кон'юнктивіт, скарги, виділення, вигляд кон'юнктиви, кон'юнктивальна ін'єкція очного яблука і відміна від перикорнеальної. Етіологія. Методи лікування. Профілактика поширення кон'юнктивіту у дитячих закладах. Епідемічний кон'юнктивіт, викликаний паличкою Коха-Уікса. Заходи масової профілактики, санітарно-

гігієнічні заходи. Особливості діагностики гострих кон'юнктивітів (диплобацилярного, пневмококового, дифтерійного) та лікування.

Гонобленорея новонароджених і дорослих. Її профілактика та лікування. Наслідки. Лікування загальне і місцеве.

Вірусні кон'юнктивіти (герпесвірусні, аденовірусні). Особливості діагностики та лікування. Кіревий та віспаний кон'юнктивіти: діагностика, клінічний перебіг, лікування та профілактика.

Кон'юнктивіт хронічний. Необхідність виявлення і усунення хронічно діючих факторів. Хронічні кон'юнктивіти як професійна патологія і заходи профілактики їх у промисловості і сільському господарстві.

Запальні захворювання орбіти: остеопериостит, флегмона орбіти, тромбоз печеристої пазухи, пов'язані з захворюванням зубощелепної системи (періодонтити гострий і хронічний, прикоренева гранулема, остеомієліт щелеп, флегмони і абсцеси щелепно-лицьової ділянки та шиї, фурункули або карбункули обличчя, бешиха обличчя). Шляхи поширення інфекції в орбіту (по венозним і лімфатичним судинам, гематогенно-метастатичним шляхом). Загальна симптоматика, властива для запального процесу в орбіті. Методи діагностики запальних захворювань орбіти, клініка і перебіг.

Тема 7. Захворювання рогівки. Патологія склери. Кератити екзогенного походження. Інфекційні кератити бактеріального походження. Виразка рогівки. Умови виникнення виразкового процесу в рогівці. Повзуча виразка рогівки. Клініка, перебіг, наслідки. Роль хронічного дакриїциститу. Лікування. Профілактика: дакриїцисториностомія, захист очей робітника.

Кератити вірусної етіології. Аденовірусний кератокон'юнктивіт. Клініка. Перебіг. Лікування місцеве і загальне. Епідеміологія. Профілактика. Кератити, обумовлені захворюваннями кон'юнктиви, повік і мейбомієвих (тарзальних) залоз. Лікування. Профілактика. Катаральний кератит під час гострого кон'юнктивіту. Профілактика, лікування. Кератити ендогенного походження. Інфекційні кератити. Кератит при вродженому сифілісі (паренхіматозний). Клініка. Циклічність перебігу. Наслідки. Причини виникнення. Симптоми вродженого сифілісу. Серологічні показники. Лікування специфічне, загальнозміцнююче і місцеве симптоматичне.

Туберкульозні кератити. Гематогенний туберкульозний кератит під час туберкульозного метастатичного іридоцикліту. Патогенез. Клініка. Лікування загальне: специфічне комплексне, десенсибілізуюче, загальнозміцнююче, лікування місцеве: симптоматичне і специфічне. Туберкульозно-алергічний кератит. Клініка і перебіг. Загальний стан дитячого організму. Лікування загальне: специфічне, десенсибілізуюче та загальнозміцнююче. Лікування місцеве: специфічне і симптоматичне. Профілактика туберкульозних уражень.

Нейрогенні кератити. Нейропаралітичний кератит під час ураження трійчастого нерва. Особливості клініки – відсутність чутливості, ареактивність ока. Герпетичний кератит. Клініка різних форм. Перебіг. Наслідки. Теорії патогенезу. Лікування. Кератит під час оперізуючого лишая. Клініка уражень рогівки, шкіри і загального стану. Лікування загальне і місцеве. Грибкові ураження рогівки. Клініка, перебіг, особливості діагностики. Специфічні методи лікування.

Дистрофії рогівки. Первинні дистрофії: дегенерація Гренува, плямиста дистрофія Фера, Решітчаста дистрофія Діммера, епітеліальна дистрофія Месманна, дегенерація рогівки Шнідера, сімейна крапчаста дистрофія Франсуа. Вторинні дистрофії рогівки. Причини виникнення, особливості клініки та лікування. Етіологія, патогенез захворювань склери (склеритів, епісклеритів, ектазій, стафілом склери, склеромалії). Діагностика та сучасні методи лікування. Новоутворення склери, діагностика, лікування.

Тема 8. Захворювання судинної оболонки ока. Частота захворювань судинного тракту серед загальної очної патології. Тяжкі наслідки захворювань судинного тракту як причина слабо бачення та сліпоти. Структура захворювань судинного тракту (запальні, дистрофічні процеси, новоутворення, вроджені аномалії).

Запалення судинного тракту (увеїт). Найчастіші причини виникнення увеїту у людей різного віку. Патогенетичні механізми розвитку увеїтів: інфекційно-метастатичні і токсико-алергічні. Класифікація увеїту за перебігом, локалізацією, клініко-морфологічної картиною, етіологією, імунологічним статусом. Основні морфологічні, функціональні ознаки і механізми увеїту (хоріоїдиту, панувеїту). Вікові особливості перебігу і наслідків увеїту. Диференційований діагноз захворювань судинного тракту залежно від їх етіології за клінічною, лабораторною (необхідність допоміжних методів дослідження: рентгенологічних, електрофізіологічних та імунологічних) картиною (грипозний, колагенозний, вірусний, туберкульозний, сифілітичний, токсоплазмозний, фокальний та ін.). Організація, принципи, методи загального і місцевого лікування переднього і заднього увеїту залежно від етіології та характеру процесу. Наслідки. Профілактика.

Дистрофічні захворювання райдужки та війчастого тіла. Причини виникнення. Форми (хронічна дисфункція війчастого тіла, синдром Фукса). Диференціальний діагноз з переднім увеїтом. Клініка, перебіг, принцип лікування. Аномалії розвитку судинної оболонки (колобома райдужки, колобома війкового тіла, колобома хоріоїдеї, аніридія, полікорія, хороїдеремія, альбінізм, залишкова зінична мембрана).

Новоутворення судинної оболонки. Доброякісні (кісти, невуси, нейрофіброми, невриноми, лейоміоми). Особливості клініки, принципи лікування. Злоякісні пухлини (меланома, меланосаркома). Діагностика. Покази до хірургічного та лазерного лікування.

Тема 9. Патологія кришталика. Катаракта вроджена та набута (стареча, вторинна, ускладнена, травматична), її розвиток, патогенез, класифікація. Ознаки зрілості катаракти. Методи лікування. Показання до операції. Афекія, методи корекції. Катаракта вроджена (клініка, діагностика, лікування). Аномалії розвитку кришталика.

Тема 10. Глаукома. Визначення і кардинальні симптоми глаукоми. Класифікація. Значення стану серцево-судинної і нервової системи у виникненні і перебігу глаукоми. Відкритокутова та закритокутова глаукома (діагностика, клінічний перебіг). Гострий напад глаукоми. Наслідки лікованого і нелікованого гострого нападу. Диференціальна діагностика з гострим іритом. Лікування невідкладне: консервативне загальне і місцеве. Показання і строки хірургічного лікування. Диференціальна діагностика глаукоми з початковою старечою катарактою. Перебіг. Лікування: режим міотиків, показання до хірургічного та лазерного лікування, принципи хірургічного лікування. Режим хворого на глаукому. Вроджена глаукома (етіологія, патогенез), особливості клініки та лікування.

Вторинна глаукома, клінічні форми, принципи діагностики та лікування. Сліпота внаслідок глаукоми. Профілактика, методи ранньої діагностики глаукоми. Активне виявлення хворих на глаукому. Диспансеризація хворих на глаукому.

Тема 11. Захворювання сітківки та зорового нерва. Дистрофія сітківки в ділянці жовтої плями (спадкові, вікові). Пігментна дистрофія сітківки.

Атрофії зорового нерва. Аномалії розвитку диска зорового нерва (колобома, ямка, мієлінові волокна, псевдоневрит).

Змістовий модуль 3.

Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.

Тема 12. Зміни органа зору при загальних захворюваннях. Зміни ока при серцево-судинних захворюваннях (гіпертонічна і гіпотонічна хвороби, атеросклероз).

Зміна органу зору при захворюваннях крові (лейкози, злоякісна анемія), токсикозах вагітних, хворобах нирок, у хворих на СНІД.

Зміни органу зору під час захворювання ендокринної системи (цукровий діабет, хвороби щитоподібної залози, гіпофіза).

Тема 13. Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога. Класифікація травм органу зору. Контузії органа зору.

Контузія повік. Крововиливи під шкіру повік, їх джерела. Підшкірна емфізема. Контузії очного яблука: пошкодження рогівки, склери, райдужки, субкон'юнктивальні розриви склери, пошкодження війкового тіла, крововилив у скловидне тіло, пошкодження кришталика (травматична катаракта), струс сітківки, розриви та відшарування сітківки, пошкодження

зорового нерва. Симптоми та методи діагностики. Лікування наслідків контузій очного яблука та додаткового апарату ока. Реабілітація хворих із травматичною катарактою.

Сторонні тіла кон'юнктивальної порожнини та рогівки. Методи виявлення, виділення.

Проникні поранення очного яблука, абсолютні та відносні ознаки проникних поранень ока. Принципи надання спеціалізованої допомоги, ускладнення. Реабілітація хворих із проникними пораненнями ока. Диспансеризація.

Опіки ока та його придатків. Симптоми та клінічний перебіг опіків повік, кон'юнктиви, рогівки при кислотних, лужних та термічних опіках. Опіки променистою енергією (ультрафіолетове, інфрачервоне, рентгеновське, ультразвукове випромінювання). Перша допомога. Лікування патогенетичне, симптоматичне, медикаментозне, хірургічне. Ускладнення та сучасні методи лікування. Реабілітація хворих із хімічними опіками очей

Тема 14. Раптова втрата зору. Невідкладні стани в офтальмології (гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок, емболія центральної артерії сітківки, відшарування сітківки, флегмона орбіти). Запалення зорового нерва (неврит). Папіліт і ретробульбарний неврит (етіологія, клініка), особливості діагностики. Невідкладна допомога. Принципи лікування. Наслідки. Гострі та хронічні отруєння (метиловий, етиловий спирти, свинець, хінін, наркотичні речовини, тютюнопаління), особливості клінічного перебігу. Невідкладна допомога, наслідки.

Застійний диск зорового нерва. Причини розвитку, стадії розвитку. Особливості кожної стадії. Диференційна діагностика з невритами зорового нерва. Особливості лікування.

Гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок. Клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога. Прогноз, наслідки. Емболія центральної артерії сітківки, особливості клінічного перебігу, діагностика, лікування, надання невідкладної допомоги, наслідки.

Відшарування сітківки. Етіологія, патогенез, особливості офтальмологічної картини. Строки і методи оперативних втручань. Використання сучасних методів лікування. Роль фото- і лазеркоагуляції у профілактиці та лікуванні відшарування сітківки. Наслідки.

Новоутворення сітківки. Особливості клінічного перебігу (ретинобластом), офтальмоскопічної картини. Сучасні методи діагностики та лікування.

Тема 15. Робота в операційній та маніпуляційній. Курація.

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин у тому числі			
		Аудиторні		Сам.	Інд.
		Л	П	роб.	роб.
1	2	3	4	5	6
1. Анатомо-топографічні особливості органа зору.	8	2	2	4	
2. Методи дослідження переднього відділу ока (зовнішній огляд, бокове фокальне освітлення, біомікроскопія). Офтальмоскопія.	6		2	4	
3. Гострота та поле зору. Бінокулярний зір. Кольоро- та світлосприйняття.	6		2	4	
4. Рефракція та акомодация.	6		2	4	
5. Патологія м'язового апарату ока. Косоокість.	6		2	4	
Разом за змістовим модулем 1	32	2	10	20	
6. Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви та орбіти.	6		2	4	
7. Захворювання рогівки. Патологія склери.	6		2	4	
8. Захворювання судинної оболонки ока.	8	2	2	4	
9. Поступова втрата зору. Патологія кришталика.	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 2	28	4	8	16	
10. Глаукома.	6		2	4	
11. Захворювання сітківки та зорового нерва.	4		2	2	
12. Зміни органа зору при загальних захворюваннях.	6		2	4	
13. Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога.	6	2	2	2	
14. Раптова втрата зору. Невідкладні стани в офтальмології (гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок, емболія центральної артерії сітківки, відшарування сітківки, флегмона орбіти).	4		2	2	
15. Робота в операційній та маніпуляційній. Курація.	2		2		
Разом за змістовим модулем 3	28	2	10	14	
Підсумковий модульний контроль	2		2		
УСЬОГО ГОДИН	90	8	32	50	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема	К-сть годин
МОДУЛЬ 1 «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»		
<i>Змістовий модуль 1. Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.</i>		
1.	Функції органа зору в різному віці. Головні діагностичні методи в офтальмології. Сліпота. Поняття “норма” та “патологія” органу зору. Досягнення сучасної офтальмології.	2
<i>Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.</i>		
2.	Діагностика запалення кон'юнктиви та оболонок ока (“червоне око” – кон'юнктивіти, кератити, іридоцикліти, увеїти, ретиніт, ендофтальміт, панофтальміт). Діагностика та лікування. Профілактика.	2
3.	Поступове зниження зору: Катаракта: природжена, набута (травматична, ускладнена, вторинна, стареча). Дистрофії жовтої	2

	плями. Атрофія зорового нерва. Новоутворення очного яблука. Глаукоми. Діагностика, лікування, профілактика.	
<i>Змістовий модуль 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.</i>		
4.	Пошкодження органа зору та додаткового апарата ока. Невідкладна допомога. Профілактика, диспансеризація.	2
Всього:		8

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	К-сть годин
МОДУЛЬ 1 «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»		
<i>Змістовий модуль 1. Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока</i>		
1.	Анатомо-топографічні особливості органа зору.	2
2.	Методи дослідження переднього відділу ока (зовнішній огляд, бокове фокальне освітлення, біомікроскопія). Офтальмоскопія.	2
3.	Гострота та поле зору. Бінокулярний зір. Кольоро- та світлосприйняття.	2
4.	Рефракція та акомодація.	2
5.	Патологія м'язового апарату ока. Косоокість.	2
<i>Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.</i>		
6.	Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви та орбіти.	2
7.	Захворювання рогівки. Патологія склери.	2
8.	Захворювання судинної оболонки ока.	2
9.	Поступова втрата зору. Патологія кришталика.	2
<i>Змістовий модуль 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.</i>		
10.	Глаукома.	2
11.	Захворювання сітківки та зорового нерва.	2
12.	Зміни органа зору при загальних захворюваннях.	2
13.	Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога.	2
14.	Раптова втрата зору. Невідкладні стани в офтальмології (гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок, емболія центральної артерії сітківки, відшарування сітківки, флегмона орбіти).	2
15.	Курація.	2
16.	Підсумковий модульний контроль 1	2
Всього:		32

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
		Денна форма
МОДУЛЬ 1 «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»		
Змістовий модуль 1. Загальна лікарська токсикологія. Токсикологічна характеристика препаратів, які впливають на периферичну та центральну нервову систему		
1.	Історія розвитку офтальмології у 17-20 століттях. Засновники офтальмології в Україні. Організація офтальмологічної служби в Україні.	4
2.	Еволюція органа зору та онтогенез людського ока	4
3.	Методи дослідження структур очного дна. Інтерпретація отриманих даних.	4
4.	Сліпота, слабобачення та інвалідність внаслідок офтальмопатології	4
5.	Сучасні можливості корекції аметропій.	4

<i>Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока</i>		
6.	Доброякісні та злоякісні пухлини органа зору, його додатків. Клініка, діагностика, лікування.	4
7.	Кератопластика на сучасному етапі.	4
8.	Застосування ультразвукової та лазерної енергії в офтальмології	4
9.	Підготовка хворого та його ока до операції. Лікування в післяопераційному періоді.	4
<i>Змістовий модуль 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.</i>		
10.	Сучасні можливості ранньої діагностики глаукоми.	4
11.	Терапія вікової макулярної дегенерації.	2
12.	Зміни органа зору при професійних хворобах.	4
13.	Хірургічна реабілітація при проникних пораненнях ока та контузіях тяжкого ступеня.	2
14.	Ускладнення оклюзій вен сітківки.	2
Всього:		50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів і підготовка презентацій на теми:

Сучасні погляди на патогенез відкритокутової глаукоми.

Роль нейропротекції в терапії глаукоми.

Зміни органа зору при СНІДі.

Сучасне лікування первинної глаукоми.

Симуляція та агравація. Контрольні методи визначення гостроти зору.

Сучасні можливості корекції пресбіопії.

Ани-ангіогенна терапія в офтальмології.

Діабетичний макулярний набряк: підходи до діагностики та лікування.

Оптична когерентна томографія в діагностиці очних захворювань.

Токсична дія лікарських засобів на орган зору.

Сучасні концепції ведення оклюзій вен сітківки.

Переваги та недоліки (ускладнення) контактної корекції.

Генна терапія захворювань сітківки та зорового нерва.

Сучасні тенденції в лікуванні амбліопій.

Кератоконус: від діагностики до лікування.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1.

1. Зоровий аналізатор, його значення у пізнанні зовнішнього світу.
2. Історія розвитку офтальмології. Засновники вітчизняної офтальмології. Київська школа офтальмології.
3. Досягнення сучасної офтальмології. Видатні офтальмологи: В.П.Філатов, Й. Меркулов, Н.О.Пучковська, М.Л.Краснов, М.М.Краснов, С.М.Федоров.
4. Поняття про абсолютну, професійну та громадську сліпоту. Головні причини сліпоти. Профілактика сліпоти у дорослих та дітей.
5. Сліпота. Показник сліпоти. Навчання та працевлаштування сліпих (УТОС). Реабілітація інвалідів внаслідок патології органа зору.
6. Формування зорових образів. Роль кори головного мозку у акті зору. Теорії акту зору.

7. Рогівка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
8. Райдужка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
9. Війкове (ціліарне) тіло та хоріоїдея. Їх будова, функції.
10. М'язи райдужки, та війкового тіла. Сітківка, її будова, функції паличок та ковбочок.
11. Анатомія зорового нерву, особливості його будови та топографії.
12. Кришталик. Його функції, живлення, властивості.
13. Кровопостачання очного яблука.
14. Будова орбіти та її вміст.
15. М'язи повік. Їх функція та інервація.
16. Будова кон'юнктиви. Клінічні ознаки її нормального стану.
17. Анатомія слізозових органів. Методи дослідження слізозових шляхів.
18. Зовнішні м'язи ока. Їх інервація та функції.
19. Сутінковий зір, його порушення, методи дослідження.
20. Дослідження гостроти зору. Формула гостроти зору.
21. Принципи побудови таблиць для визначення гостроти зору. Кут зору.
22. Периферійний зір та його дослідження. Види порушень поля зору.
23. Кольоровідчуття, його порушення, методи дослідження. Теорії кольоровідчуття.
24. Основні елементи світозаломної системи ока. Поняття про діоптрію.
25. Види клінічної рефракції. Роль зовнішнього середовища в формуванні рефракції.
26. Методи визначення рефракції (об'єктивні та суб'єктивні).
27. Корекція аметропії у дітей.
28. Оптичні окулярні стекла та їх застосування. Контактні лінзи та їх застосування.
29. Об'єм та довжина акомодатії, її зв'язок з рефракцією. Найдальша та найближча точки ясного зору.
30. Акомодатія та її вікові зміни. Пресбіопія.
31. Гіперметропія, її клініка, діагностика та корекція.
32. Міопія, її клініка, причини розвитку.
33. Ускладнення короткозорості. Профілактика прогресування міопії.
34. Астигматизм, його види та корекція.
35. Методи дослідження переднього відрізка ока (фокальне, біфокальне освітлення, біомікроскопія).
36. Методи дослідження оптичних середовищ ока.
37. Офтальмоскопія, її види.
38. Картина нормального очного дна.
39. Головні умови бінокулярного зору. Значення бінокулярного зору у виборі професії.
40. Співдружна косоокість, діагностика, види.
41. Прихована косоокість, клініка, діагностика.
42. Уявна косоокість, клініка, діагностика.
43. Принципи лікування співдружної косоокості.
44. Паралітична косоокість, її ознаки, диференційна діагностика, методи лікування.

Змістовий модуль 2.

45. Аномалії положення повік (ентропіон, ектропіон, птоз, лагофталм). Причини їх виникнення, клініка, методи лікування.
46. Запальні захворювання повік, ячмінь, халязіон. Клініка, лікування. Диференційна діагностика з інфекційними захворюваннями шкіри повік. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
47. Блефарити, їх клініка та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
48. Хронічний дакриїцистит, його етіологія, клініка, лікування.
49. Флегмонозний дакриїцистит, клініка та лікування.
50. Дакриїцистит немовлят, клініка та лікування.
51. Запальні захворювання орбіти (остеопериостит, флегмона орбіти, тромбоз печеристої пазухи), клініка та лікування. Диференційна діагностика з паразитарними (гельмінтними) захворюваннями орбіти. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.

52. Клінічний перебіг та методи лікування гострих запалень слизової оболонки. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
53. Клінічні вияви, етіологія та методи лікування хронічних кон'юнктивитів.
54. Гнобленорея немовлят та дорослих. Профілактика.
55. Аденовірусні кон'юнктивити. Їх клініка та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
56. Дифтерія ока. Її клініка, діагностика, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
57. Диференційна діагностика фолікулярних уражень кон'юнктиви (трахома, фолікулез, фолікулярний кон'юнктивіт).
58. Загальні принципи лікування трахоми.
59. Стадії трахоми, їх клініка. Суспільна та особиста профілактика трахоми.
60. Ускладнення трахоми з боку повік та рогівки.
61. Класифікація кератитів. Загальні принципи їх лікування.
62. Клініка та наслідки кератитів. Ендогенні кератити, які виникають при інфекційних та паразитарних захворюваннях (туберкульоз, сифіліс, бруцельоз, лепра, онхоцеркоз). Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
63. Повзуча виразка рогівки, її клініка та лікування.
64. Паренхіматозний кератит. Його клініка та лікування.
65. Герпетичні кератити. Їх діагностика та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
66. Серозний іридоцикліт. Його клінічні особливості, перебіг, діагностика, лікування.
67. Клінічні ознаки фібринозного іридоцикліту, етіологія, патогенез, методи лікування.
68. Ускладнення та наслідки іридоциклітів.
69. Лікування іридоциклітів. Засоби, які розширюють зіницю. Показання та протипоказання до їх застосування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
70. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини.
71. Динамічна класифікація глаукоми.
72. Методи ранньої діагностики глаукоми. Значення диспансерного обстеження хворих на глаукому.
73. Клінічні форми первинної глаукоми, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
74. Діференційна діагностика первинної глаукоми та катаракти.
75. Гострий напад глаукоми, його клініка. Діференційна діагностика з іридоциклітом.
76. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
77. Вторинна глаукома, її причини, клініка, лікування.
78. Природжена глаукома, її причини, клініка і лікування.
79. Аномалії положення кришталика, діагностика, ускладнення, лікування.
80. Природжена катаракта. Клініка, діагностика, методи лікування.
81. Стадії розвитку старечої катаракти. Діагностика та лікування.
82. Діагностика та лікування консервативне початкової стадії старечої катаракти.
83. Травматична катаракта. Особливості її перебігу, ускладнення, хірургічне лікування. Реабілітація хворих із травматичною катарактою.
84. Ускладнена катаракта, її причини, клініка, лікування.
85. Вторинна катаракта, її клініка, причини виникнення, хірургічне лікування.
86. Афекія, її ознаки, корекція.

Змістовий модуль 3.

87. Ознаки проникних поранень очного яблука. Невідкладна допомога при них.
88. Проникні поранення очей, ускладнені наявністю стороннього тіла. Методи локалізації стороннього тіла в оці.
89. Принципи видалення внутрішньоочних сторонніх тіл при проникних пораненнях очей.
90. Ускладнення проникних поранень. Реабілітація хворих із проникними пораненнями ока.
91. Симпатичне запалення, його клініка, профілактика, лікування.
92. Контузії очного яблука. Їх прояви та лікування.
93. Сторонні тіла рогівки та невідкладна допомога при них.

94. Електрофтальмія. Її клінічні прояви та перша допомога.
95. Ендофтальміт та панофтальміт. Їх клініка, причини, лікування.
96. Хімічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога. Реабілітація хворих із хімічними опіками очей. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
97. Термічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
98. Внутрішньоочні пухлини, клінічний перебіг, лікування.
99. Військова лікарська експертиза при захворюваннях очей.
100. Виявлення агравації та симуляції. Контрольні методи виявлення гостроти зору.
101. Встановлення групи інвалідності внаслідок порушення зору.
102. Клініка невриту зорового нерва. Причини, диференційна діагностика з застійним диском зорового нерва. Запальні захворювання зорового шляху, зумовлені вірусними інфекціями, хламідійною інфекцією, сифілісом, туберкульозом, фокальною інфекцією, автоімунними захворюваннями.
103. Офтальмоскопічна картина застійного диску зорового нерва. Значення його у діагностиці пухлин мозку.
104. Зміни очного дна при гіпертонічній хворобі
105. Зміни очного дна при цукровому діабеті.
106. Зміни очного дна при захворюваннях крові.
107. Зміни очного дна при СНІДі.
108. Відшарування сітківки, етіологія, клініка, лікування.
109. Гострі порушення кровообігу сітківки. Причини, клініка, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Уміти:

1. визначати гостроту зору суб'єктивним методом
2. визначати кольоровідчуття за допомогою поліхроматичних таблиць Рабкіна
3. визначати поле зору контрольним методом та за допомогою дугового периметру
4. визначати темнову адаптацію орієнтовним методом

Уміти провести дослідження та оцінити результати:

5. огляд і виворіт повік
6. дослідження рогівки методом бічного освітлення
7. обстежити чутливість рогівки
8. пальпаторно визначити чутливість війкового тіла
9. пальпаторно визначити внутрішньоочний тиск
10. дослідження кришталика у прохідному світлі
11. визначення кута косоокості за Гіршбергом

Уміти надати невідкладну допомогу:

12. при гострому іридоцикліті
13. при гострому кон'юнктивіті
14. при сторонньому тілі кон'юнктиви, рогівки
15. при гострому нападі глаукоми
16. при проникному пораненні ока
17. при хімічному та термічному опіках ока.

Уміти виписувати рецепти на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування офтальмопатології.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання лабораторно-дослідницьких завдань.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Підсумковий модульний контроль з офтальмології проводиться в письмовій та усній формах шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 3 теоретичні питання, ситуаційну задачу та тестові завдання. Оцінювання відповіді студента проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з офтальмології.

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 3 теоретичних завдання, які оцінюються в 20 балів за кожне (*всього 20 балів*)
2. Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок (*всього 20 балів*).
3. Вирішення ситуаційної клінічної задачі (*всього 20 балів*).
4. Вирішення 10 тестових завдань - правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 2 бала (*всього 20 балів*).

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
денна форма навчання											
Модуль 1 90/3.0	3 (№№ 1-3)	6	8	6,5	5	0	8	6	4	0	72

Мінімальна кількість балів для студентів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці

«задовільно» на кожному занятті: 5 балів x 14 тем = 70 балів + 2 бала за індивідуальну роботу = 72 бала.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Баттербері М., Мерфі К., Віллоубі К. Офтальмологія: текст і кольорові ілюстрації: 4 видання. – Видавництво Медицина, 2024. – 135 с.
2. Веселовська З.Ф., Веселовська Н.М. Основи клінічної офтальмології. – Книга-плюс. – 2023.- 336 с.
3. Офтальмологія: Підручник / За ред. Г.Д. Жабоедова, Р.Л. Скрипник та ін.- К.: “Медицина”, 2011. - 424 с.
4. Офтальмологія: підручник / Г.Д. Жабоедов, Р.Л.Скрипник, О.А. Кіча та ін.; чл-кор. НАМН України, проф. Г.Д. Жабоедова, д-ра мед. наук, проф. Р.Л.Скрипник. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 296 с.
5. Офтальмологія: Підручник / За ред. Д.Г. Жабоедова, В.М. Сердюка, Р.Л. Скрипник та ін.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2022. - 128 с.

19.2. Допоміжна

1. Завгородня Н. Г. Вікова макулярна дегенерація: сучасний погляд на проблему: навч. посіб. для інтернів за спеціальністю «Офтальмологія» / Н. Г. Завгородня, Л. Е. Саржевська, І.О.Поплавська. - Запоріжжя, 2020. – 71 с.
2. Кучук О.П., Ловля Г.Д. Очні симптоми при загальних захворюваннях. – Чернівці: БДМУ, 2007. – 164 с.

3. Кучук О.П., Сикирицька Т.Б., Лучик В.І. Офтальмологія. Тести і еталони, клінічні задачі, принципи лікування очних захворювань та рецептура основних лікарських засобів: Посібник. – 2-е вид., доповнене і перероблене. – Чернівці, БДМУ, 2011. – 856 с.
- 4 «Курація та історія хвороби офтальмологічного пацієнта»: Навчально-методичний посібник на електронному носії [Кучук О.П., Пенішкевич Я.І., Карлійчук М.А., Сикирицька Т.Б.]; Укр. Буковинський державний медичний університет. 5,42 МБ файлів 11 – Чернівці: БДМУ, 2018.
- 5.«Зміни органа зору при загальних захворюваннях»: Навчально-методичний посібник на електронному носії [Кучук О.П., Пенішкевич Я.І.]; Укр. Буковинський державний медичний університет. 6,71 МБ файлів 18 – Чернівці: БДМУ, 2018.
6. Офтальмологія у схемах / П.А. Бездітко, С.Ф. Зубарєв, М.В. Панченко та ін. – Х.: Золоті сторінки, 2008. – 84 с.
7. Терапевтична офтальмологія / Г.Д. Жабосєдов, А.О.Ватченко, М.М. Тимофєєв та ін. – К.: Здоров'я, 2003. – 134 с.
8. Офтальмологія. Протоколи (у т.ч. міжнародні клінічні), стандарти та клінічні настанови: Міжнародні клінічні протоколи: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/oftalmologiya/
9. Режимні накази з Реєстру МОЗ України для виконання у лікувально-профілактичних установах області.

19.3. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання Буковинського державного медичного університету в системі MOODLE – сторінки серверу для здобувачів 4 курсу медичного та медико-фармацевтичного факультетів спеціальності 222 Медицина з дисципліни «Офтальмологія» - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua>
3. Сайт Громадської Спілки Всеукраїнський Альянс Офтальмологів <http://www.ophtalmolog.kiev.ua>
4. Сторінка кафедри: <https://www.bsmu.edu.ua/dityachoyi-hirurgiyi-ta-otolaringologiyi/>

20. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Карлійчук Марина Аксентіївна – професор закладу вищої освіти кафедри дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології, д.мед.н, доцент.